

gen, Socialministeriet, Statens Seruminstitut, Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd, Statens Øjenklinik, Statsministeriet, Sundhedsstyrelsen, Sundhedsuddannelsesrådet, Sygesikringens Forhandlingsudvalg, Tandlægernes Nye Landsforening, Undervisningsministeriet, Vagttårnets Bibel- og Traktatselskab, Ældremobiliseringen og Ældresagen.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Kapitel 1

Kapitlet indeholder en formålsbestemmelse, en bestemmelse om lovens anvendelsesområde, definitioner af nogle centrale begreber, der anvendes i loven, samt en bestemmelse om legale repræsentanters indtræden i patientens rettigheder.

Til § 1

Formålet med loven er at medvirke til at sikre, at patienters værdighed, integritet (fysisk og psykisk ukrænkelighed) og selvbestemmelsesret respekteres.

Lovens formål er endvidere at medvirke til at sikre tillids- og fortrolighedsforholdet mellem patient og sundhedsperson.

Formålsbestemmelsen skal først og fremmest understrege, at hele loven og fortolkningen af de enkelte bestemmelser, bl.a. i forbindelse med udnyttelsen af lovens bemyndigelsesbestemmelser, skal hvile på de principper og holdninger, der er kommet til udtryk i formålsbestemmelsen.

Ved en lovregulering af patientretsstillingsområdet vil der endvidere ske en politisk tilkendegivelse af, at de i loven og dennes formålsbestemmelse indeholdte principper og holdninger også skal være retningsgivende for de regler og vejledninger, som bl.a. Sundhedsstyrelsen hidtil har udsendt direkte til sundhedsvæsenets myndigheder og sundhedspersoner.

Tilsvarende formålsbestemmelser findes i andre landes lovgivning. F.eks. lyder formålsbestemmelsen i det norske udkast til lov om patientrettigheder (august 1997) som følger: »Lovens bestemmelser skal bidrage til at fremme tillidsforholdet mellem patient og sundhedsmyndighed og varetage respekten for den enkelte patients integritet og selvbestemmelse«.

Formålsbestemmelsen i Europarådets konvention om menneskerettigheder og biomedicin har følgende indhold: »Parterne i denne konvention skal beskytte alle menneskers værdighed og identitet, og uden forskelsbehandling garantere alle respekt for deres integritet samt andre rettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder i forbindelse med anvendelsen af biologi og lægevidenskab«.

Til § 2

Bestemmelsen fastlægger lovens anvendelsesområde. Loven gælder for patienter, der inden for sundhedsvæsenet modtager eller har modtaget undersøgelse, behandling og pleje af en autoriseret sundhedsperson og personer, der handler på disses vegne. Loven omfatter også den behandling m.v., der af nævnte sundhedspersoner udføres i sundhedsvæsenets regi, men uden for den almindelige primære og sekundære sektor, f.eks. på sociale institutioner, på kriminalforsorgens sygeafdelinger m.fl. Sidstnævnte forhold er i lovteksten markeret gennem tilføjelsen: »eller andre steder, hvor der udføres sundhedsfaglig virksomhed«.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Loven gælder for patienter, der modtager undersøgelse, behandling og sundhedsfaglig pleje i sundhedsvæsenet af sundhedspersoner, dvs. for patienter i behandlingssituationen.

Loven omfatter således først og fremmest de tilfælde, hvor borgeren selv definerer sig som patient ved at kontakte sundhedsvæsenet. Hertil kommer de behandlingssituationer, hvor en særlig lovgivning foreskriver behandling, f.eks. lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme og lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien. I sidstnævnte tilfælde gælder patientretsstillingslovens almindelige regler, medmindre de fortrænges af de specielle regler, som disse særlove indeholder.

Ved en patient forstås en bruger af sundhedsvæsenet, hvadenten vedkommende er rask eller syg.

Denne almene definition - der stammer fra WHO's »A Declaration on the Promotion of Patients' Rights in Europe«, marts 1994 - er så selvfølgelig, at det ikke er fundet nødvendigt at optage denne i lovens tekst.

Definitionen er dog brugbar i den udstrækning, brugeren af loven anlægger en rent sproglig fortolkning af ordet »patient«, og i den forbindelse påpeger, at gravide og bl.a. modtagere af de kommunale sundhedstjenester, som f.eks. forebyggende sundhedsordninger for børn og unge, ikke er patienter. I patientretsstillingslovens forstand er disse raske personer også patienter.

Forholdet mellem patientretsstillingsloven og komitéloven (lov om et videnskabsetisk komitésystem og behandling af biomedicinske forskningsprojekter, jf. lovekendtgørelse nr. 221 af 4. marts 1997) kan beskrives således:

Hvis en gruppe personer, der er deltagere i et biomedicinsk forskningsprojekt, omfatter både raske forsøgs personer og personer under behandling (patienter), er sidstnævnte gruppe omfattet af begge lo-